

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 coroane.
 Pe o jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Cuvinte păstorești.

Sinoadele celor 3 eparhii gr.-or. din Transilvania și Ungaria au fost deschise în Dumineca Tomii, ca deputații aleși din partea poporului să se sfătuească din nou asupra celor ce de lipsă sunt pentru înaintarea bisericii celei vii. În ce fel trebuie să lucre deputații în direcțiunea aceasta, a arătat într'un mod deosebit de convingător Escelența Sa, metropolitul Ioan în cuvântul de deschidere. Fiind vorba de această cuprinzătoare de învățături, cari îi privesc pe toți credincioșii, reproducem în cele următoare părțile mai însemnate din ea:

»Este frumoasă și măreață această chemare a d-voastră dlor deputați, căci ce poate fi mai mare și mai frumos decât a conlucra la întărirea bisericii străbune și prin aceasta la înaintarea în stare morală, culturală și materială a clerului și poporului din care ne-am născut și în care am crescut; este însă totodată și grea această chemare chiar și în timpuri mai bune, dar' cu atât mai grea în timpurile de acum, când la toate ocaziunile întimpinăm mulțime de curente bolnăvicioase, ce tind a slăbi credința în Dumnezeu, și simțul religios în popor, spre cea mai mare daună a bisericii, a patriei și societății.

»Să sperăm însă, dlor deputați, cum că cu ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, și printr'o voință tare și stăruință neobosită, și din partea noastră, vom pute paraliza asemenea rele și vom ajunge a rezolvi cu bun succes problema, la care ne-am angajat.

»Pentru a dobândi ajutorul lui Dumnezeu avem să l'cerem neconținut după zisa sf. scripturi: »*cereți și se va da vouă*» și earăși »*când am strigat auzitu-m'ai Dumnezeu dreptății mele și intru năcaz m'ai mângâiat*«. Ear' pentru a ne însufleși de voință tare și de stăruință neobosită, să avem pururea în vedere, că noi toți suntem din popor, și trăim prin el și dela el, și așa soarta noastră este strins legată de a lui; că prin urmare lucrând pentru el lucrăm și pentru noi înșine.

»Dacă ținem cu fală la originea noastră și voim a ne-o conserva, atunci nici pe un moment să nu uităm, că precum în trecut, tot asemenea și în viitor, aceea numai prin biserică o putem ajunge. Să nu uităm, dlor, că bisericii avem a-i mulțumi, ceea ce suntem, înțelegând și pozițiile în care ne aflăm; căci deși nu suntem toți crescuți, așa zicând cu prescură, suntem însă din popor, pe care biserică l'a ocrotit și l'a susținut de alungul secolilor, prin toate valorile furtunoase ale aceloră, precum sperăm că ne vom ocroti și susținea și în viitor.

»In fine nici aceea să nu perdem din vedere, dlor, că acea neprețuită moștenire părintească este singură care ne mai oferă și un sigur și mănos teren de conlucrare, la ameliorarea soartei noastre, la apropierea noastră tot mai mult de binele posibil în această lume și de fericeirea eternă din cealaltă lume.

»Pentru-ca să știm aprecia după adevărata ei valoare, acea scumpă moștenire părintească, vă rog să cugetăm, dlor, ce ar fi fost de noi, dacă nu am fi avut o în trecut? Și ce s'ar alege de noi dacă

n'am avè-o și de present? Și durere, că tot mai sânt unii dintre ai noștri, și încă chiar dintre aceia, cari s'au ridicat prin biserică și trăesc dela biserică, cari nu cugetă la acestea, deși bine ved cât de mult țin ceialalți compatrioți de alte confesiuni la biserică lor, măcar că ei mai au și alte terene de conlucrare, și cât de mult se însufleșesc ei la conlucrare folositoare și pe terenul bisericii lor.

»Deci stăruințele noastre să se concentreze, dlor, deoparte în controla merului afacerilor noastre bisericăști, ear' de altă parte întru apropierea a lor noștri tot mai mult de biserică, întru întărirea lor tot mai mult în credința în Dumnezeu și în unul născut Fiul seu, Domnul nostru Iisus Christos, care credință însă se manifeste și prin fapte, căci scris este: »*că credința fără de fapte moartă este*«. Stăruințele noastre să se concentreze, dlor, și în dragostea oătră Dumnezeu și deaproapele și pentru acestea în dezvoltarea și cultivarea simțului religios în măsură tot mai mare; ear' pe baza acestora acele stăruințe să se continue și la dezvoltarea facultăților sufletești ale clerului și poporului nostru, pentru-ca în lupta de existență și ai noștri să poată ține concurența ce li-se impune.

»La toate acestea avem însă a conlucra, dlor, nu numai cu cuvântul, dar' și cu fapta și cu esemplul nostru, făcându-ne toți apostoli luminători ai clerului și poporului, învățându-l cele bune și folositoare și ferindu-l de cele rele și păgubitoare, după cuvintele sf. scripturi: »*cel-ce va face și va învăța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnezeu*«.

FOITA.

Poesii populare.

Din H.-Cristior.

Comunicate de un Românaș.

Frunză verde de bujor
 O sărace de Criștior,
 Rele zile a ajuns,
 De să vînd din el boi, junci,
 Să cumpere fete păpuoi,
 Păpuoi mândri de brinel
 Cumpărați pe un vișel,
 Rochie mândră de mătășă
 Cumpărată pe o vacă.

Frunză naltă de mohor,
 Fetele dela Criștior
 Le năltuțe și frumoase,
 Dar' să țin tare domnoase,
 Dacăi sta și te-ai uita
 N'au la ce foc se ținea,

Părinții le sînt lemnari
 Ele să țin doamne mari,
 Și părinții-'s lucrători
 Ele așteaptă domnișori,
 Pot aștepta cât or vrea,
 Domnișori ori căpăta,
 Când va face plopul nuci
 Și sălcuța mere dulci.

Din jurul Turdei.

Culese de Mitrofan Cosgarea.

Spune-mi bade-o adevărat
 Pentru care m'ai lăsat,
 Pentru cea de lângă vale,
 Ți-se pare albă tare,
 Pentru cea din lunca deasă,
 Ți-se pare mai frumoasă.

Vino bade-o sêrile
 De-mi auzi muștrările,
 Cum mă muștră măicuța
 Badeo pentru dumniata.

Din Gurasada.

Culese de Ioan Ilea, june econom.

Frunză verde foi de ceapă,
 Vêzut-am o hidă fată,
 Căci mânca cafea la sapă,
 Bate o Doamne și-o trênește,
 Nici mălaiu nu-l plătește,
 Că-i și proastă și lenoasă
 Ca o buhă somnuroasă,
 Merge seara la spațiri
 Cu mălai printre jinjii,
 Frunză verde de smicele,
 Cu mălaiul pe măsele.
 Te cunosc lele pe ochi,
 Că-ți stă gîndu tot la popi,
 Da te șterge pe la gură,
 Că popii-'s la 'nvățatură,
 Frunză verde lemnișoară
 S'ar ținea că-i domnișoară,
 Dumineca-'n sêrbători
 Tot așteaptă domnișori.

»Este neapărat de lipsă asemenea lucrare din partea noastră, dlor, constat fiind, că numai cultura religioasă-morală ferește pe oameni de lucrări rele și păgubitoare, și îi conduce la lucrări bune și folositoare, apropiindu-i tot mai mult de Dumnezeu și prin El de binele temporal și de fericirea eternă».

Colonisările din Pozen. În casa seniorilor din Prusia a venit în 3 Mai o. la ordinea zilei raportul despre executarea legii de colonizare pe 1901. Deputatul Koscielski a zis, că legea e anticonstituțională și a zis, că la bilanțele unor domenii ar fi trebuit să întrevină procurorul. Prințul Radziwill a zis, că Polonii sunt opri-mași în toate privințele și nu e mirare dacă greșesc contra confuziei de idei, ce domnește la guvern în privința datorințelor față de supuși.

Cei doi deputați au fost îndrumați la ordine, ear' raportul a fost luat la cunoștință.

Ca la noi!

Memorandul tinerimii studioase sârbești. Din Zagreb se anunță că studenții sârbi vor împărți în decursul ședințelor delegaționale un memorandum, care va cuprinde punctele de nemulțumire cu administrarea actuală a Bosniei și Herțegovinei.

Papa și America. Papa Leo XIII. într-o scrisoare adresată cardinalului american Gibbon, laudă mult Statele-Unite pentru libertatea dată bisericeii. Sanctitatea Sa constată, că în Statele-Unite se lățește catolicismul, din cauza, că biserica și statul sunt cu totul separate.

La voi — scrie Papa — biserica nu are nici un favor, dela stat, dar' apoi e și lăsată în deplină libertate.

Scrisoarei acesteia i-se dă în Roma importanță deosebită, de oare-ce se crede că în ea se exprimă politica bisericească a Papei.

Pentru congresul sârbesc se fac pregătiri mari între Sârbi. La Neoplanta a fost alaltăieri o adunare, în care s'a discutat programul radicalilor. Încât se știe, radicalii vor avea majoritate în congres. Partidul lui Branik și cel clerical nu vor avea decât vre-o 35 voturi.

Adunarea din Neoplanta, la care au luat parte la 4000 de oameni, și-a exprimat dorința, ca venitul curat al fondurilor și fundațiilor să se întrebuințeze pentru scopuri bisericești-școlare.

Din dietă. În ședința de Luni s'a terminat dezbaterile bugetului de finanțe și cu acesta a întregul buget al statului. Ministrul Lukács a prezentat proiectul de apropiățune, care a fost transpus comisiunii financiare.

În ședința de Mari s'a dezbătut proiectul drumurilor ferate bosniace.

Petiție la Tarul. Vrednicul filoromân și president al asociației »Corda Fratres« Effisio Giglio-Tos a inițiat o petiție internațională a studenților în favorul tovarășilor ruși condamnați pentru delictes politice. Petiția a fost iscălită de peste 6000 de studenți și a fost adresată Tarului.

Giglio-Tos însă a primit înapoi zilele aceste albumul, care conține iscăliturile precum și petiția.

Restituirea e motivată pe faptul, că ministerul Curții nu a crezut cu cale a supune petiția Tarului.

Cuminte minister!

Tariful vamal autonom. Amânându-se din nou pertractările referitoare la afacerile financiare comune, »Narodni Listy« comunică din izvor absolut sigur și competent, că în ministerele de finanțe ale monarhiei se fac deja mai de mult timp studii asupra raporturilor economice, ce s'ar forma în urma stabilirii unui teritor vamal separat. Resultatul la care s'a ajuns e, după afirmarea gazetei cehe, că industria Austriei ar perde puțin în cazul acesta. S'au făcut propuneri concrete, pentru de a abate crisa, ce ar amenința agricultura și industria austriacă.

Mandatul dep. Hámory László, ales în Ocna-Sibiului, n'a fost nimic de Curie. Cele 9 puncte de acuse n'au putut fi dovedite. Astfel mandatul lui Hámory va fi validat definitiv.

Láng — ministru. După multă trăgănare, prim-ministrul Széll a propus Monarhului pe dep. Láng Lajos spre denumire ca ministru de comerț în locul decedatului Horánszky. Denumirea lui Láng a apărut deja în »Monitorul Oficial«. Conform usului din trecut, în urma acestei denumiri, secretarul de stat Nagy Ferencz și-a prezentat abdicerea.

Întrarea lui Láng în cabinet este primită cu rezervă din multe părți, deși este recunoscut ca un excelent specialist în resortul său.

Láng a fost unul dintre cei mai mari spriginitori ai sistemului Bánffy până în ultimele zile ale acestuia, când apoi, abdicând Szilágyi Dezső din președinția camerei, a abzis și el din postul de vicepreședinte, pentru-ca să-și poată face calea în noua tabără guvernamentală.

Nou comite-suprem în Hunedoara. »Monitorul oficial« de ieri publică denumirea deputatului Barcsay Kálmán de comite-suprem al comitatului Hunedoarei.

Călătoria lui Victor Emanuel. În cercuri bine informate din Roma se vorbește, că regele Italiei va călători în Iunie în străinătate. El va visita Viena și Berlinul. La Viena va sosi în 25 Iunie.

Sinoadele bisericeii gr.-or.

În 4 l. c. s'au deschis sinoadele convocate la Sibiu, Arad și Caransebeș. Deschiderii i-a premeră în toate locurile serviciu divin solemn.

Sibiu.

În ședința primă s'a făcut constituirea, s'au ales secțiunile și s'au prezentat rapoartele. În ședința a doua s'a discutat asupra rapoartelor consistoriale.

Discuție mai lungă se naște la punctul 4 din raportul bis. despre sporierea căsătoriilor încheiate numai la forul civil și despre conviețuirile ilegale, primindu-se în urmă propunerea dep. Cosma, ca să se execute cu strictețe §. 25 din procedura judecătorească în cauze matrimoniale, votat de congresul din 1901, care dispune, că procesele divorțiale sunt scutite de ori-ce taxe și cununile să se facă pe lângă taxe stolare minimale, în cas de lipsă gratuit.

La raportul școlar, între altele sinodul își exprimă complăcerea pentru frumosul progres al »mesei studenților« din Brașov și Brad, se susține concluderea sinodal nr. 36 din 1901 și 49 din 1900 pentru complectarea cursurilor dela inst. ped. cu un al IV-lea curs.

Conferențele învățat. din Sibiu.

Conferențele învățătorilor din protopresbiteratele Sibiului și Avrigului s'au ținut anul acesta sub conducerea referentului școlar, a dlui Dr. D. Barcianu.

Munca ce s'a făcut aici a fost mare, mulțumită zelului desfășurat de învățători și îndeosebi instructivelor lămuriri date în toate chestiunile de un bărbat pe deplin competent în materie, cum e dl conducător.

Dăm în cele următoare pe scurt momentele mai principale din aceste conferențe.

În vorbirea de deschidere constată, că activitatea învățătorului trebuie să fie îndreptată într-o forma din elevii îndreptățiți lui fii buni ai bisericeii, națiunii și patriei. Ca să poată realiza aceasta, trebuie să fie condus de iubire și abnegație. E drept, că recompensa materială, de care sunt împărțâți învățătorii, numai suficientă nu e. Ca următorii ai apostolilor trebuie să se mulțumească însă mai mult cu recompensa, ce o dă conștiința împăcată, că și-au implinit datorința. Accentuează necesitatea bunei înțelegeri între preot și învățător, cari împreună muncind în ogorul culturii naționale trebuie să se considere frați. Ca să poată lucra cu cât mai multe șanse de reușită, învățătorul să nu uite nici-când a se pregăti în continuu, studiind mereu, căci numai adunând bogăție spirituală, va avea de unde alege pentru cele trebuincioase activității lui.

S'a discutat apoi asupra planului de învățământ la școlile cu 4 învățători. În decursul acestei discuțiuni a apărut între învățători Escelența Sa, metropolitul, care a ținut și de data

aceasta să dovedească deosebitul interes, ce-l poartă causei culturale române și muncitorilor pentru aceasta. În vorbirea-i de salut îndeamnă, cu vorbe mișcătoare de suflet, pe pionirii învățământului popular să alerge după învățatură ca albina după miere, ca să lumineze tinerimea de azi, care va fi poporul de mâine. Datorința aceasta trebuie să o implinească cu atât mai mare scumpătate, că poporul constituie biserica, națiunea, patria. Și Escelența Sa a aflat de bine să accentueze necesitatea — pentru învățători — de a-și lua ca pildă într'ale pământeșilor bunuri pe apostoli.

Vorbirea a încălzit pe cei prezenți mai ales, când le-a pus la inimă să crească din cei incredințați lor *Români buni*, credincioși bisericii lor, căci Români am fost, suntem și vom fi.

Escelența Sa a fost asistat de Il. Sa dl Dr. Pușcariu, d-nii Z. Boiu și Dr. E. Cristea.

Tema »*Poesiile în școala populară*« a fost lucrată de mai mulți învățători. Cele mai bune lucrări au fost ale dlor *Păcurar și Popescu*.

Prelegere practică e ținut dl C. Popa, anume poesia »*Cântecul plugarului*«. Prelegerea a fost împărțită în două, tratând într'o lecție cuprinsul ei și în a doua lecție — după amezii — forma. Din discuțiunea, ce a urmat s'a dovedit, că dl Popa e un măiestru într'ale dăscăliei.

Discuțiunea asupra tractatului »*Poesiile în școala populară*« i-a dat dlui Dr. Barcianu privilegiu să țină o splendidă conferință despre obiectul chestiunii. A fost și cel mai chemat pentru aceasta, căci dînsul a ales această temă. Spune, că scopul propunerii limbei materne încă e: formarea caracterului, ceea-ce însă nu se poate ajunge numai prin un învățământ formal.

Ca să influențeze acesta asupra voinței, trebuie să deșteptăm în elev interesul simpatetic și cel estetic. Procentul celor ce umblă la școală crește din an în an și la noi, cu toate acestea avem puțini cetitori. Dovadă plângerile autorilor și ale editorilor de ziare. Trebuie dezvoltat interesul pedagogic când cu propunerea limbei materne, și un mijloc excelent pentru ajungerea acestui scop sînt poeziile. E adevărat, că nu avem multe potrivite, dar' și din puținele, ce avem, să alegem pe cele mai bune, pe cari să le tractăm apoi bine. Ce privește temele lucrate, toate își au partea lor bună, mai reușită e însă și ca formă și ca cuprins, a dlui Păcurar.

În ședința de Sâmbătă, ultima, s'a cetit prin dl Banda elaboratul seu »*Cari sînt ocupațiunile laterale compatibile cu cariera de învățător*« ca fiind cel mai bine lucrat. Se constată ca ocupațiunile laterale economia de câmp și de vite, stupăritul, cantoratul, ajutorul notarului, purtarea șocotelilor comunale, a catastrului de vite, agentura de bănci și avocatliul sătesc.

Dl comisar a vîrsat și la obiectul acesta într'un discurs mai lung deplină lumină asupra chestiunii. Constată, că învățătorii de azi sînt mai bine situați în privința remunerațiunii. Atîrnă dela activitatea lor să facă pe popor tot mai convins despre indispensabilitatea învă-

țătorului. Dintre ocupațiunile laterale economia de câmp, purtată în mod rațional, și stupăritul sînt chiar de recomandat, ca să poată și aici premerge cu esemplu bun în fața țeranului. Dintre celelalte ocupațiunile laterale avocatli-cul nu se poate admite la nici un caz. Ajutor de matriculant civil ar pute fi numai cu consimțământul consistorului. Ori-care ar fi ocupațiunea laterală, ea nu e permis să stingherească pe învățător în ocupațiunea lui principală. Atrage atențiunea învățătorilor și asupra necesității de a *celi* cât mai mult, se înțelege, că nu romane etc. Acest memento al dlui comisar e de actualitate. În multe locuri *țeranii au început să cetească mai mult ca unii învățători*. Concluzia tragă-și-o fie-cine.

Comisiunea permanentă pentru alegerea temelor de tractat în conferința din anul viitor propune: 1. Cântările în școala populară (însămînțata, alegerea și aranjarea), 2. Prelegere practică din cântări. 3. Lucrul femeesc de mână în școala populară. Cu lucrarea temei prime se însărcinează d-nii M. Bârsan și I. Stoica, cu a doua I. Banciu și G. Banciu, refer. M. Lungu și C. Popa, cu a treia învățătoarele E. Rău și M. Doican, referentă d-na Goga. Temele au să se aștearnă până în 1 Faur 1903 la preșidiu.

Intre cele 3 teme de-o deosebită importanță ni-se pare cea despre lucrul femeesc. Lipsiți de o preparandie pentru fete, învățătoarele noastre sînt puțin vinovate, dacă nici nu prea fac cele-ce se pot aștepta dela ele. Împrejurarea, că poporul nu vede o îpravă deosebită pe urma învățătoarelor, încă contribuie mult ca el să nu vadă pretutindeni cu ochi buni ocuparea posturilor învățătoarești prin învățătoare.

Di comisar mai dă unele indigi-tări cu privire la compunerea datelor statistice, și apoi închide conferința. În discursul de închidere mulțumește tuturor pentru participarea la lucrările conferinței. Pune la inimă învățătorilor să muncească tot mai intensiv pentru înaintarea poporului nostru și dă, cu lacrimi în ochi, expresiunea nemărginitei mulțumiri, ce o va simți, când va pute constata, că ne ridicăm și noi pe treapta înaltă a culturii ajunse de alte neamuri.

Conferințe de felul acesta s'au ținut în întregă arhidieceasă gr.-orientală. Fie ca sămînța aruncată și de data asta în ogorul culturii naționale roadele dorite să producă.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

În ziua de 10 Aprilie un detașament de gendarmerie turcească a dat în satul Tyoganeza, între Kilindiri și Doiran, de urmele unei bande compuse din 18 Bulgari, ce se ascunseseră acolo. Gendarmii atacară pe Bulgari, omorînd pe opt dintre ei. Dintre Bulgarii împușcați, doi înși erau în uniformă de soldați bulgari.

Numeroși Albanezi, formați în bande se încearcă să treacă granița turcea-

scă. Ei sînt înarmați cu puști sistem Grass.

Sultanul a promis Rusiei, că consacra episcopului Firmilian va avea loc în cursul săptămînei, care urmează după Paștile ortodoxe. De oare-ce există temeri de vre-o manifestațiune, ceremonia va fi celebrată la mănăstirea Svetinaum. Promisiunea n'a implinit-o însă până acum.

Poarta desminte știrea răspîndită în străinătate, că ar fi hotărît formarea de bande compuse din Albanezi mohamedani pentru respingerea invaziunii bandelor bulgare.

Comisarul dela granița sârbească, Haubi-pașa a plecat cu trupe la Giacovo. Liniștea ar fi restabilită și Bairamzurah, care fugise, s'a rentors.

Din Salonic se telegrafiază, că două bande bulgare-macedonene au apărut aproape de Pozarevici. Ciocnindu-se cu trupele turcești, câțiva Bulgari au fost uciși.

Înarmările Muntenegrului.

După cum anunță »*Kölnische Zeitung*«, toți cetățenii muntenegrini apți pentru serviciul militar au fost chemați sub drapel. Înarmările urmează febril în întreaga țeară. Principele a fost de curînd în Podovrița, unde a conferat cu notabilii albanezi creștini. De atunci se concentrează trupele la granițele Albaniei. În districtele Clizinie și Pleva, pe cari le pretinde Muntenegrul în baza tractatului de Berlin, se impart arme și se așteaptă numai semnalul învoit, ca să izbucnească războala.

Războiul din Africa-de-sud.

În cercurile bure din Bruxella se asigură, că Kitchener a oferit conducătorilor buri următoarele condiții de pace: 1. Administrație internă. 2. Amnestierea rebelilor din prilejul încoronării 3 Două locuri de consilieri pentru Buri din Transvaal și unul pentru cei din Oranie în consiliul colonial sud-african, ce se va înființa. 4. Opt milioane lire sterline pentru Transvaal și patru milioane pentru Oranie în scopul reedificării fermelor distruse. 5. Casarea tuturor confiscațiunilor. 6. Rentoarcerea tuturor prizonierilor.

Circulă șvonul, în cercurile politice, că Chamberlain se va retrage din cabinet, făcînd astfel posibilă continuarea negociațiunilor de pace, pe baze mai acceptabile pentru Buri.

Știri mărunte.

În Petersburg s'a descoperit o »*Ligă antirevoluționară*«, înființată în scopul de-a lupta contra revoluționarilor.

Sultanul a conferit esarchului bulgar marile cordon al ordului Osmanie cu brilante.

În scurpină a propus deputatul Davidovici, ca din incidentul aniversării de 25 ani dela războiul din 1877/8 să se exprime trimisului rusesc din Belgrad asigurarea despre solidaritatea dintre poporul sârb și rus.

Mesagiul, cu care s'a deschis sobrania, constată raporturile bune ale Bulgariei cu Rusia, cu marile puteri și mai ales cu statele vecine și anunță împrumutul.

A fost ales președintele al camerei Dragan Zankoff.

Se anunță din Dublin, că 100 mii de cartușe de războiu au fost împărțite jandarmeriei, în districtele Irlandei, unde Liga națională a fost disolvată și unde se vorbește pe față de revoluție.

SCRISORI.

Ajutorul de stat.

Feurd, Aprilie.

Poporul român până la opinoă nu poate să nu urmărească cu mare atenție ispita ce o face statul cu preoțimea gr.-cat. și totodată și cu poporul român, de oare ce dacă vedem că din an în an pe cei slabi la ânger îi plătește mai bine, dându-le câte 600—900 coroane, atunci pe acești preoți nu-i putem numi păstori buni, care sufletul și-l pune pentru oi, ci simbrizași, cari vîd lupul și lasă oile. Durere că între acești preoți căsătorii vedem chiar protopopi, cari în tot anul capătă câte 600 cor., ca cel din Turda, deși altminterlea mai trage dela stat un salar de 400 cor., pe când protopopului Indolului nu 'i-a' dat nimic ani întregi, unde e dreptatea? Ajutorul de stat nici-odată nu s'a împărțit după dreptate, ci după meritele patriotice adese-ori făcute în birturi de preoți și protopopi. Te scudue până la inimă, când vezi preoții noștri valoroși cum duc lipză cu familiile lor până-când cei părtiniți ajung la o sumă ce altul în toată viața nu poate câștiga din parochiile noastre misere. Am tot auzit dela preoții noștri, că se string în soboare și răul acesta trebuie să se curme, că mai bine abzie decât să nu capete după conscrierea venitelor parochiale, dar' vîd că și acum cei mai mulți nu capătă nimic, ear' unul batjocorit capătă 24 cor., că poate nu a putut toasta așa de bine la alegere ca până acum. Acest preot poate să le fie de învăț la toți aceia, cari fac complimente puternicilor zilei și nu le place, dacă jurnalele noastre îi timbrează de slabi păstori și protopopi. Noi țărânimea încă am fost de aceea nădejde, că arhieriei noștri nu vor mai primi la mână astfel de ajutoare, cu care pe încet pot să peardă preoți, și oare nu ar pute să trimită banii lui Iuda înapoi, dacă sînt adevărați părinți ai preoților și poporului, nu să eschidă cei mai buni din fiii lor dela ajutor, că s'a adus decisiune dela toate soboarele preoțești. Oare așa să purceadă arhieriei noștri și cu înființarea autonomiei? Atunci oare noi poporul unde să ne aflăm scutul și de cine să ne lipim? Eu aprob părerea acelor preoți, cari nefiind împărțâși nici acum din ajutor dacă superioritatea bisericăască va împărți bani să meargă o deputațiune la coroană în cauza nedreptății, că dacă sîntem toți fiii patriei și ne sacrificăm tot ce avem, avem drept a ne pretinde ce e al nostru. Noi țărânimea încă vom petrece cu rugămintele noastre preoțimea noastră până la treptele tronului, că legea și neamul și pentru noi este scumpă, căci voi sînteți floarea preoților și sarea pământului, care cu noi sînteți dedați a suferi și în suferințele voastre inima noastră încă sîngerează.

Nicolae Căpușan.

Musca colombacă.

După-cum amintim la alt loc, muștele columbace s'au ivit deja. Această muscă, numită de popor muscă rea, apare în fiecare primăvară dela 15 Aprilie până la 15 Aug. Singura parte a țărilor române, cari sînt espuse acelei muște, sînt în România județele: Mehedinți, Gorj, Râmnic-Vâlcea și Dolj, la noi Bănatul și județul (com.) Hunedoarei. Ele vin în grupuri mari și sînt foarte periculoase pentru vitele domestice, căci acul cu care se servesc a înțepa fiind otrăvitor, animalul mușcat moare de multe ori. Relele ce fac aceste insecte sînt destul de simțite, căci în anul 1897 au murit în județul Mehedinți d. e. 40 boi și vaci, 30 bivoli și bivolițe, mai multe oi, porci, etc.

Nu numai animalele sufer de înțepăturile acestor insecte, dar' s'a văzut casuri când chiar omul a căzut victimă înțepăturilor lor.

Un soldat recrut fiind concentrat pentru instrucție 60 zile pe când se afla în front a fost înțepat la pleopa superioară a ochiului stîng. După 8 ore a fost imposibil să mai deschidă ochiul. În cele din urmă inflamația dispărî, dar' vederea ochiului fu perdută și soldatul reformat. În orașul Severin, în primăvara unui an, au suferit mai mulți soldați, dar' din ferocitate casurile n'au fost atât de grele ca pentru acelălalt.

Poporul neunoscînd locul de unde apar aceste mari grupuri de insecte, a născocit felurite legende. Cea mai cunoscută dintre legende e a lui Iovan Iorgovan (Hercule).

În această legendă se spune, că un șarpe devenind monstru în mărime, fiindcă se scaldă în fiecare zi în băile dela Mehadia, a fost omorît de Iorgovan, care a sărit cu calul de pe o stîncă de marmură, pe oare se vîd urme de copna de cal, două urme de om și mai multe de căne și care se află și astăzi în mijlocul Cernii.

Capul acestui monstru a fost dus de apă în Dunăre și de acolo a intrat într-o peșteră. Din capul acestui șarpe apar în fiecare an mulțime de muștet ale căror urme sînt atât de cunoscute.

Această legendă se cântă chiar și astăzi de toți Românii din Bănat.

Musca colombacă și-a luat numele dela ruinele vechiului castel Golombaț așezat pe malul drept al Dunărei în ținutul Sîrbiei, care există și astăzi în apropiere de Severin.

Pe vîrfurile celei mai înalte stînci din acele regiuni se vîd dela distanță opt turnuri avînd o înălțime până la 25 metri; două din acele turnuri sînt așezate pe marginea Dunării; turnurile sînt unite prin ziduri înalte, parte din ele dărîmate parte conservându-și forma ce au avut.

Intrarea în acest castel s'a făcut pe apă, fiindcă chiar astăzi este imposibil a intra prin celelalte părți fiind înconjurate cu zid; — peste drum, pe malul stîng al Dunărei în ținutul Ungariei se află un zid vechiu înalt până la 9 metri, cela-ce face a se admite părerea cum-că acel zid a fost împreunat prin lanțuri de fier cu castelul Golom-

baț oprindu-se astfel cursul pe Dunăre și prin mijlocul acesta putîndu-se lua taxă corăbiilor, cari treceau prin aceste locuri.

După felul construcțiunii se vede, că acest castel datează de pe timpul Romanilor; că în apropiere se află drumul lui Traian, care 'l-a construit ca loc de întărire în primul războiu ce a avut cu Dacii.

Tradițiunea populară spune, că o regină, Irena, a făcut acest castel ca loc de refugiu în caz de ar fi fost învinsă în războiul ce a avut cu o soră a ei.

În timpurile mai apropiate de noi se credea, că subteranele acestor ruine ar fi focarul grupurilor de muște colombace ce ies în fiecare an, însă astăzi nici poporul numai crede aceasta.

Pe când eram elev al școlii normale din Severin, mă dusesem de vacanța Paștelor acasă la țeară departe până la 55 kilometri. După terminarea sărbătorilor voiam a mă înapoia la școală. Pe la jumătatea drumului unul din cei doi cai dela trăsură fu înțepat așa de rău de aceste insecte încât pleoapele ambilor ochi se inflamă și calul abea vedea, fiindu-ne imposibil a continua drumul. După 2 ore înțepăturile ce le avea pe corp cum și în cavitațile nasale inflamându-se, pe seară calul a murit cu toate îngrijirile ce 'i-se dăduse.

În anul 1893, luna Aprilie, când plecă prima generațiune de muște și cea mai periculoasă, aflai, prin ajutorul unui medic veterinar sîrb care mă conduse la albiile rîurilor Timoc, Pec, Mlava și Morava în apropiere de Golombaț, că albiile acestor rîuri sînt locul de reproducere al acestor insecte, căci după-ce s'au făcut muște din ouăle depuse aci de generațiunile anului precedent, atunci lasă și ele ouă în locul de unde au provenit; apoi pleacă spre a se nutri cu sînge de animal.

Aceste insecte sînt de mărimea țințarului, cu care se și aseamănă, membrele sînt în număr de șase, prevăzute cu inele albe și negre, prima păreche de picioare este mai lungă decât cele posterioare.

Tratamentul animalelor în contra înțepăturii acestor insecte. Este bine, ca vitele să nu fie scoase la pășune decît în timpul nopții, înainte de răsăritul soarelui și după apunerea lui, în timpul zilei ținute în locuri umbroase și apărate cu fum de paie umede sau gunoiu; în timpul ploios nu mai e nevoie de această apărare. Când vitele sînt întrebuițate pe câmp în munca agricolă și vor fi atacate de aceste insecte, atunci să se ungă imediat părțile puțin pîroase cu uleiuri grase, petrolu și păcură care toate împedecă a face rău otrava acestor insecte.

Dacă o vită a fost lipsită de acest tratament, și espusă înțepăturii acestor insecte, atunci să se ungă părțile atacate cu unt proaspăt, băi reci, sau sa-ramură 50%.

Guvernul ungar a luat multe măsuri, ca să pustiească odată aceste muște punînd să le adune ouăle etc. până acum fără rezultat însă. D. Babuc.

Dela »Asociațiune«.

Direcțiunea despărțământului Bistrița al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, escrie concurs pentru:

I. Un premiu de 10 cor. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritoriul despărțământului care va arăta cel mai frumos spor relativ făcut în ramul pomării în cei 3 ani din urmă, socotiți până la expirarea concursului.

II. Un premiu de 20 cor. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritoriul despărțământului, care va arăta cel mai frumos spor relativ, făcut în ramul stupării în cei 3 ani din urmă, socotiți până la expirarea concursului.

III. Un premiu de 20 cor. în aur, pentru o disertațiune din ramul economiei ce e a se cere în adunarea cercuală din anul acesta și se va afla mai bună.

Au să dovedească prin certificat dat de agentura comunală a »Asociațiunii«, sau dacă în comună nu ar fi agentură prin certificat dat de primăria comunală și văzut de preotul local:

Concurenții la premiul I: numărul pomilor, soiul lor, mărimea teritoriului de cultură și că sporul în stupărit l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul II: numărul stupilor, felul coșnițelor și sistemul, descrierea stupinei, și că sporul în stupărit l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul III: au să scrie lucrările legibile numai pe o față a hârtiei, să le înainteze anonim, provăzute numai cu o deviză și cu un plic cu aceeași deviză, în care va fi numele și adresa autorului. Lucrările se vor examina de o comisiune de 3 designată de comitetul cercual.

Petițiile instruite cu certificat cum și disertațiile sunt a se înainta la subsemnatul secretar al despărțământului până la 10 Iunie n. 1902, cele sosite mai târziu nu se vor considera.

Decernarea premiilor va hotărî-o comitetul cercual, ear' conferirea se va face în adunarea cercuală de ast timp

Bistrița, 10 Aprilie 1902.

Direcțiunea despărțământului.

Dr. G. Tripon,
vicepreședinte.

Dr. Victor Onișor,
secretar.

Despre dări și aruncuri.

(Urmare)

Dacă cel deobligat la dare nu face fasonarea sau o face în mod necomplet, va statori darea comisiunea de măsurare pe baza capitalului, numărului lucrătorilor, chiria casei etc. Darea astfel statorită nu poate fi nici-când socotită sub *minimumul* legal; sub *minimumul* acesta poate statori darea numai comisiunea pentru reclamațiuni de dare.

Minimumul se socotește:

1. La arânzi 25% din taxa de arândă și prestațiunile laterale. Dacă e taxa de arândă și competențele laterale d. e. 2000 cor., venitul e de 500 cor., darea cu 10% face 50 cor.

2. La măcelari se ia de basă numărul vitelor tăiate în anul premergător, așa că în comunele, cari n'au mai mult de 10000 suflete se socotesc 8 cor., în cele dela 2001—10.000 suflete 4 cor. venit de vită tăiată. 4 viței, 4 porci, 8 oi se socotesc drept o vită mare.

Locuind cel îndatorat la dare în casa proprie, i-se socotește chiria prin estimare (prețuire). Dacă-și are prăvălia etc., într-o casă încărcată cu dare de casă, să ia drept basă în comunele rurale darea aceasta socotită de 50 ori.

Membrii familiei cetățenilor deobligați la darea de cl. III. (se înțelege, că cei trecuți de 16 ani cu excepția acelor membri, cari lucră ca calfe, căci aceștia plătesc dare de cl. I.) plătesc câte 2 cor., în comunele, în cari capul familiei n'a plătit în anul premergător mai mult ca 80 cor. dare totală, ori apoi 4 cor., dacă a plătit peste 80 cor.

Scutite de dare sânt acele întreprinderi și fabrici, cari lucră cu mijloacele cele mai perfecte și produc lucruri de cari nu s'a făcut în țeară.

Comisiunea pentru măsurarea dării aduce la cunoștință publică, în ce zi va ține pertractarea și fiecare cetățean are dreptul să se prezinte în persoană. Dacă cel prezent nu e mulțumit cu darea, care i-s'a măsurat, poate reclama în răstimp de 8 zile, cel absent în răstimp de 15 la perceptorat.

În contra a două măsurări de dare conglăuitoare nu se poate face apel la tribunalul administrativ, fără numai dacă cel nemulțumit a ajuns în anul acela mai întâiu să fie pus la dare. Apelul se face tot prin perceptorat.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Înrîurința grăpatului

asupra pământului.

Este în deobște cunoscut, că în pământul țerinos rădăcinile firease mai ușor își pot suge nutrețul de lipsă, ca în cel mai îndesat sau brușos și că sămănăturile cu cât au mai multe rădăcini firease, cu atât se pot împotrivi mai cu succes dușmanilor lor din imperiul animal sau vegetal.

De cele mai multe-ori după aratul cu plugul, pământul nu rămâne așa bine pregătit, ca să poată primi sămănța de sămănat. Mai totdeauna rămân după plug bulgări mari, pe cari trebuie să-i zdrobească și sfărmească grapa, dacă voim ca sămănța sămănată să se poată desvolta mai ușor.

O economie, fie aceea cât de mică nici că se poate închipui fără de grapă. Aceasta am pute zice este sora cea nedespărțită a plugului.

Prin grăpat se indeasă totodată și pământul dela suprafață, ca apa să nu poată evapora din acela așa ușor, ear' aerul și căldura să nu poată străbate direct la rădăcinile tinerelor plante.

In ceață...

— Novelă. —

Comandantul Dan Romano vestise atacul de seara; și acum în cort, rezemat de un scaun de fier înaintea focului de vrascuri, sorbea dintr'un pahar cu ceai. Nu dormise de trei nopți, așteptând luarea redutei.

De două ori dăduseră asalt și fusese respinși. Soldații se reînvoieră cu puteri nouă, și așteptau ivirea dimineții să înceapă atacul.

Comandantul trudit, rezemat de scaun dormita dinaintea focului, deschidea ochii din când în când, se uita la aparatul telegrafic, mai arunca câte un lemn în foc, și se lăsa pradă gândurilor.

În ziua trecută asaltul fusese așa de sângeros, încât i-se părea, că aude numai împușcături, bubuituri de tunuri. vedea oamenii alergând, strigând, apoi

o mare de sânge se întindea înaintea ochilor...

Nici o dată nu-și închipuise pe oameni aruncându-se cu atâta înverșunare, unii contra altora... Văzuse sute de oameni căzând înaintea lui, călcase în sângele lor... I-se părea că în aer vocile lor desperate, îndrăznețe, eroice rămăseseră spinzurate, continuă să strige, să se îndemne la luptă...

Își aducea aminte încet, încet, că în învălmășagul luptei, pierduse cu desăvârșire noțiunea de viață.

Uralele, strigătele soldaților, cânteculele de fanfară războinică, entuziasmul cu care se aruncau în focul luptei, îl atrăgeau cu o putere invincibilă...

Toată energia vieții era concentrată în distrugerea dușmanului. O beție vitejească se născuse, alungându-i tot trecutul, întunecându-i vișurile... iluziile viitoare asupra vieții...

— Curios, gândi comandantul, acum totul îmi pare sălbatec, dar' peste

câteva ore, când va începe lupta, uit de toți și de toate... Instinctul de conservare se pierde aproape, rămânând numai dorința de a învinge...

Liniștea nu poate să creeze nimic, Emoțiunile simțite ieri, sânt tot așa de puternice, ca emoțiunile marilor inventori când au ajuns să puie mâna pe cheia adevărată a invențiunii...

Toți sânt în liniște acum. Cine știe ce va aduce ziua de mâine... ce eroi... ce sânge...?

Un lemn trăsni în focul de găteje ude. Comandantul deschise ochii mari, se uită împrejur, așintî urechia și ieși din cort.

Afară se auzeau fluierăturile sentinelor, strigând cu glas puternic: cine-i... cine-i... stă!... stă!... da-ți parola. Apoi o împușcătură în golul negru al nopții și aceleași cuvinte repetate, răsunau în piclă.

Soldații adăpostiți în șanțuri după întăriturile de pământ, înotând în ză-

Scopul grăpatului e deci, ca la sămăntatul din mână să se astupe prin acela sămănta, apoi să se poată conserva timp mai îndelungat prinosul de apă în pământul lucrat; ca pământul să se poată amesteca mai bine cu gunoiul împrăștiat pe acela; ca rădăcinile buruienilor și ale pirului tăiet de plug să se scoată la suprafață și nimicească, ca să se întocmească și oblească suprafața locului arat; ca să se întărească mai bine pământul ș. a.

Când pământul e tare indesar și uscat, scopul grăpatului nu se poate ajunge în aceeași măsură, ca când acela se află în gradul de mijloc între umezală și uscăciune. Aceasta mai atiră și dela compozițiunea pământului. Un pământ prea țerinos, cum e de pildă cel năsipos, nu trebuie grăpat atâta ca cel lutos bună-oară. În astfel de pământ scopul grăpatului e mai mult de a-l indesa, decât de a-l țerina. În pământul mai indesar și brușos grăpatul trebuie să se facă mai des, adică grapa trebuie trasă mai de multe ori pe un loc, dacă voim ca pământul să se țerineze mai bine.

Precum la arat, așa și la grăpat pământul trebuie grăpat numai atunci când are umezala de lipsă. A grapa pământul într-o stare prea umedă însemnează a-l invenina, ear' a-l grapa într-o stare prea uscată însemnează a chinui vitele fără de nici un folos, de oare-ce grapa alunecă de pe un bulgăr pe altul, fără a-i putea zdrobi și sfărâma cum se cade.

Grăpatul se face une-ori îndată după ce s'a arat pământul, cum e de pildă la aratul pentru sămăntaturile puse cu mașina, alte ori se face pentru acoperirea sămăntelor sămăntate împrăștiat, alte-ori pentru împrăștierea mușinoaelor de pe fânașe, ear' alte-ori pentru spargerea coajei formate de sămăntaturile de toamnă sau pe fânașele măiestrite, cum sânt trifoiștile și luțerniștile.

Grăpatul sămăntaturilor de toamnă și al trifoiștilor are de scop, ca pe lângă spargerea scoarței formate de zăpadă, ploile, înghețurile și deghețurile de peste iarnă, se mai stirpească încă și

buruienile ce cresc prin acelea și cari le răpesc o parte bună de nutrământ, împedecându-le astfel în creșterea lor regulată.

Deși pe la noi, grăpatul sămăntaturilor de toamna nu se prea face — primăvara, din cauza nepriceperii unor economi, totuși el e de mare însemnătate pe acolo, pe unde se face cu priceperea recerută, de oare-ce s'a constatat, că în anumite cazuri se chiar întocmește roada pământului.

Ar fi cu scop, ca grăpatul în locurile dela șes și pătrate să se facă în curmezisul (latul) brazdelor, de oare-ce în modul acesta mai ușor se zdrobesc și sfărănesc brazdele. Pe unde însă nu se poate face în modul arătat, pe acolo trebuie să ne mulțumim și numai cu acela din lungul brazdelor.

Cu cât grapa e mai grea și se trage mai iute peste locul arat, cu atâta se țerinează mai bine pământul. Prin grăpatul cu caii se poate ajunge deci mai ușor scopul dorit, ca prin cel cu boi, cari după-cum e știut merg mai încet.

Colții unei grape bune de fer trebuie să fie încovoiați ceva înainte și când se grapă cu ea trebuie se formeze fiecare colț o linie deosebită și paralelă pe pământul, pe care se trage. Nu corespunde deci scopului de grăpat, grapa aceea, ai căror colți câte doi merg pe una și aceeași linie.

Grapele întregi de fer, constatătoare din mai multe părți sânt mai bune, ca cele simple cu caremi de lemn, de oare-ce cu ajutorul acelor se poate țerina mai bine pământul, ca cu cele din urmă.

Economul să nu se scumpească deci a-și procura grapă bună pentru grăpatul pământului, de oare-ce cu o grapă bună se grapă bine și grăpându-se bine rădăcinile tinerilor plante pot afla mai ușor nutrământul de lipsă, ca să se poată desvolta repede și astfel prin lucrul săvirșit bine, economul dela începutul lucrării sale, devine în stare de a-și asigura roduri îmbelșugate.

Ioan Georgescu.

Indrumări pentru creșterea vermilor de mătasă.

Creșterea vermilor de mătasă din vechime s'a făcut în toate țările și la noi cu bun folos. Cum însă pe la începutul secolului trecut, o boală anume Pebrina a stins mai toate creșterile de acești vermi în străinătate, este știut că comersanții străini au început să facă cumpărări foarte mari de gogoși și sămăntă din România, unde sămănta nu era atinsă de acea boală.

Boala însă n'a întârziat să fie adusă și la noi, ceea-ce a făcut ca apoi să se stingă mai cu totul creșterea vermilor de mătasă.

Știința a găsit în urmă mijloace de a crește gândacii astfel, încât sămănta lor să fie sănătoasă. Tocmai pentru aceasta nu trebuie să se pue la creșcut altă sămăntă decât cea importată de minister chiar dacă s'ar avea sămănta produsă de gândacii, cari au crescut în modul cel mai regulat.

Mai cu seamă să nu se amestece semințele și să nu se crească în locuri (odăi, camere, etc), și pe paturi etc, unde s'a mai făcut alte creșteri, până-ce nu se vor lua măsurile arătate mai jos. Cum însă creșterea gândacilor de mătase este adesea împiedecată sau nu reușește cum trebuie și din alte boale precum și din lipsă de curățenie și alte îngrijiri, eată cum trebuie să urmeze cu asemenea creșteri când se dorește să se isbutească cât se poate mai bine.

1) Local, spațiu, curățenie. — Odăile, în cari se fac creșteri de vermi de mătasă, trebuie să fie cât de spațioase. Pentru a crește 25 gr. sămăntă se cere o cameră de 5 m. largă, 5 m. lungă și 4 m. înaltă; dacă nu este așa înaltă poate fi mai lungă și mai lată; să nu fie prea mult espusă soarelui, dar' să aibă mai multe deschizături (uși, ferestre) pentru a se putea premeni la timp aerul.

Înainte de a se începe creșterea, să se spele bine cu leșie fiartă în colcote toate uneltele ce se întrebuintează, ca: mese, paturi etc. să se moaie în

padă și în noroiu, tremurând de frig, așteptau atacul neliniștii și tristeții.

O ceață groasă ca o drimbă, împinzea toată valea luptei. De sus cădea bruma pe nesimțite, se depunea pe arbori, pe mustățile și bărbile soldaților.

O umiditate geroasă împiedică respirația, pătrundea până la oase... Chi-ciura pe frunzele brazilor, părea flori de liliac alb..

Soldații respirau greu, se învârteau în loc, băteau din picioare, își frecau mâinile.

În mijlocul liniștei, o goarnă puternică se auzi și un zgomet asurzitor de arme.

Comandanțul, nerăbdător, nervos se plimbă pe dinaintea cortului, asculta nouăle depeși și-și fringea mâinile că nu putea vedea mai mult decât la o depărtare de un deget.

Piela se îngroșase de dimineața mai mult împiedecând ivirea soarelui.

Soldații pierduți în ceața dimineții, păreau înconjurați de un vâl diafan.

Reduta nici nu se zărea; ei așteptau împrăștierea ceței, să vadă direcția luptei.

— Haida, arată-te soare, să-ți ved răzele, îți vom da o frumoasă privești, șopti comandantul.

Rise trist, apoi, reflectând gândi:

— Nu știu, azi mă simț mai plictisit și mai nervos ca în totdeauna. La dracu, doar' nu se va găsi și un glonț pentru mine...

Apoi alt șir de idei i-se presentă cu iuțea fulgerului:

— Nu, nu 'mi-e frică, cine a spus că 'mi e frică? doar' faptul că mă despart de lumină... de soare mă intristează... dar' altmintrelea...

A, dacă aş ave putere ori-unde, să întrețin lumina soarelui...

Deodată se auzi un zgomet îndepărtat, ca duruitul unei căruțe de povară

trezind peste un pod de lemn, apoi zări un glob roșatic învîrtindu-se în aer, și căzu mai departe zguduind pământul ca un cutremur.

— Bombă, strigă santinela...

Comandele se repetară cu o iuțea extraordinară, soldații se mișcau în ceață ca niște umbre.

Sgomotul armelor, împușcăturile, bubuiturile tunurilor, semnalele de alarmă al gorniştilor se întăriră. Nici o voce omenească nu se pută distinge.

Ceața continua să întunece vederea redutei, comandantii cereau să atace prin piolă locul redutei, s'o distrugă cu obuzele.

Compăniile de sub comanda lui Romano înaintară. În fruntea lor se repezi ca un fulger, dete comanda de asalt. Se văzură atunci sute de oameni alergând prin ceață, căzând morți și răniți. O amestecătură de strigăte, de urale, de împușcături continuau să vibreze în atmosfera grea, cețoasă...

lapte de var*) și apoi să se limpezească de mai multe ori cu apă curată sau să fie lăsate la ploaie mai multe zile la rând, după care să se uște la soare.

În localul în care se face creșterea să fie cea mai mare curățenie, păreții să fie văruiți proaspăt, ear' pardoselele spălate cu leșie ferbinte. Cu deosebire se recomandă premenirea regulată a aerului în casele unde se face creșterea, căci nimic nu este mai vătămător decât aerul stricat dintr'un local ce se ține închis. Mai bine este ca vermi să sufere puțin de răcoare decât să le lipsească aerul curat.

În localul de creștere nu este bine a dormi oameni, a lăsa animale (câni, pisici, etc.) și nici a ține lucruri cari dau veri-un miros. În general nu trebuie să se simtă decât numai mirosul ce-l dau frunzele de dud. Afumarea cu jneapăn și stropirea cu oțet etc. precum obișnuiesc unii crescători în scop de a curăți aerul, este o mare greșeală, căci prin aceasta aerul se strică mai mult, deși mirosul greu pare a fi perit.

2) Utensilii (paturi, hârtie perforată). Obiceiul ce au toți crescătorii din țeara noastră de a crește vermi de mătășă pe paturile de durmit nu este bun pentru următoarele două cauze: a) aerul nu se poate primumi cu înlesnire mai cu osebire cel de jos; b) mai în totdeauna scândurile și celelalte lucruri ce compun patul, nu sînt destul de curate cum reclamă creșterea vermilor de mătășă.

De aceea se cere neapărat sau a se face paturi într'adins pentru creșterea de vermi de mătășă sau să se spele cu leșie ferbinte toate scândurile și celelalte părți ale patului.

Pentru-că multe din boalele de cari sînt atinși vermi de mătășă se dezvoltă din cauza lipsei de curățenie deosebită, recomandăm crescătorilor de a nu premeni vermi cu mâna ci să se servească de niște gratii de trestie de mărimea unei coale de hârtie albă, pe care să se întindă bine o rețea de sfoară

*) Laptele de var se va prepara dintr'un calgr. var nestins la 10 litre apă curată.

subțire cu ochiuri după mărimea vermilor sau de hârtia zisă perforată care e un fel de hârtie cu găuri, a căror mărime variază după etatea vermilor. Hârtia se poate găsi în țeară adresându-se ministrului de agricultură. Pentru 25 gr. sēmânță trebuie 10 coale nr. 0, 20 coale nr. 1, 50 coale nr. 2, 200 coale nr. 3 și 300 coale nr. 4.

3) Invierea sēmânței. Se recomandă micilor crescători, a lăsa sēmânța să învieze în voia naturii fără a o pune pe sobe sau a o purta prin sîn după cum obișnuiesc mulți. În cutia în care primește sēmânța din partea ministrului cu capacul deschis, este locul cel mai potrivit a face invierea. Acea cutie se va pune într'o cameră espusă soarelui unde căldura se poate păstra deopotrivă mai mult timp. Pe rețeaua, care acoperă cutia cu sēmânță, se pun frunze de dud și cu aceasta se ridică vermi înviați și se pun pe hârtii în paturile destinate creșterii. Nu este bine a se ridica viermi cu mâna sau cu pene de paseri cum obișnuiesc unii cultivători.

Se recomandă, ca vermi să eșiți într'o zi să fie deosebiți pentru a avea virstele după (eșirea) invierea lor.

4) Hrana (calitatea și cantitatea frunzei pentru diferite virste).

Vieța vermelui de mătășă atiră nu numai de îngrijirile arătate mai sus, ci și de cantitatea și calitatea frunzei, cu care se hrănește. Foile de dud ce se dau ca hrană vermilor să fie strălucitoare, verzi, cu miros plăcut ca al dudelor strivite între degete și puțin lipicioase; dacă se rupe foaia din coada ei să iasă un suc (zeamă) alburii.

Frunzele degerate nu sînt bune, și cele pătate; din acestea din urmă se pot da ca hrană în cas de lipsă, dar' în foarte mici cantități. Foi prăfuite nu se dau până-ce praful nu s'a luat prin spălare și apoi puse în o cameră să dispară umezeala de pe ele.

Nici foile pline de rouă nu se dau până-ce mai întâiu nu se va usca umezeala de pe ele.

(Va urma).

Intinerirea duzilor (frăgarilor) bătrâni.

Foaia de dud este singura hrană cu care se nutresc vermi de mătășă.

Frunza bună trebuie să fie cărnosă și fragedă.

Arborii bătrâni și negrijiți produs foi bătoase, aspre și mici.

Ca să producă și arborii bătrâni foi cărnosă și mai fragede să va proceda după-cum urmează:

În Martie se va tăia o parte din crângile dela mijlocul coroanei, prin coroană se înțelege partea de unde începe ramurile în sus, precum și crâncile uscate rupte și cele rău crescute și prea dese, spre a se da lumină mai multă celor rămase;

Se va săpa pământul la rădăcina fiecărui pom;

Fiind secetă mare este bine să se ude duzii.

În urma acestei lucrări ramurile rămase fiind mai puține la număr, vor căpăta mai multă hrană, așa că în timpul verii, vor da din ele ramuri tinere și puternice.

În primăvara anului al doilea, se vor mai tăia din crâncile bătrâne, scurându-se de asupra unei ramuri tinere, crescută în anul trecut, și pe care o găsim nemerită să înlocuiască pe cea bătrână.

În anul al treilea se vor tăia tot astfel și cele din urmă ramuri bătrâne rămase pe poale.

Spre a asigura pentru anul viitor o cantitate îndestulătoare de frunză, precum și pentru a face ca arborele să nu sufere tot o dată și pentru a-i forma o coroană regulată se vor scurta la 3—4 sau 5 muguri toate ramurile tinere de un an; această scurtare se va face în timpul când foile sînt destul de dezvoltate spre a le putea da vermilor de mătășă.

Cei 4 sau 5 muguri rămași au destul timp până toamna pentru a produce lăstari care în anul următor vor da o frunză mare și bună pentru hrană vermilor.

Tăerile ce se recomandă vor trebui făcute pieziș, pentru ca apa din ploie și roua să se poată scurge cu înlesnire.

Comandantul, la doi pași de batalionul lui, zări soldații urcând reduta. Simți atâta bucurie, atâta curagiu, încât se aruncă în focul luptei, strigă cât putu: Înainte!...

În acel moment, văzu o flacără roșie înaintea ochilor, auzi o detunătură puternică, simți o moleșală amestecată cu călduri pătrunzându-i corpul.

Apoi nu mai putu zări nimic, căzu jos strigând: Înainte!...

Auzi urarele soldaților împrejurul lui repetându-i cuvintele, cercă să deschidă ochii.

— Să fie adevărat că moartea s'a apropiat, voi să-și pipăie rana, dar' nu avu putere. Prin întredeschizătura pleoapelor, ca printr'o perdea transparentă, zări razele soarelui prin ceață. Iși aduse aminte de gândurile de mai înainte: »dacă aș pute ori-unde întreține lumina soarelui«.

Dela gândirea aceasta, imediat șirul ideilor se schimbă, se văzu cu ani înapoi; întreaga copilărie. Se văzu alergând într'o grădină mare, aruncându-și pălăria după fluturi,.. auzi o scârțăitură de poartă... apoi o voce strigându-i: Dane... Dane...

Simți atunci un fior de gheață pătrunzându-i tot corpul, tremură ca de un spasm nervos, voi să strige; »Mi-e frig... 'mi-e frig... dar' scoase un geamăt de animal, de se spăria.

Figura mă-sei îi veni din nou, apoi cuvintele: Dane... Dane...

Soare... căldură... soare... gândi sufletul... apoi o idee întreagă:

»Cum s'a dus de mult biata mamă... nu-mi mai rămăsese decât mântuirea țarei... S'ar...

Auzi șgomot la spatele lui, apoi strigăte puternice...

Văzu doi soldați înaintea lui, un steag mare albastru, cu semi-luna, brodat în

fir de aur... apoi cineva îl ridică de jos, îi strigă cât putu:

— Comandantule.. comandantule, deschide ochii, uită-te, colo înspre răsărit... falfăie steagul românesc pe reduta turcească... Abia clipind din pleoape, înțelegând ca prin vis, deschise ochii și se uită înspre răsărit.

Razele soarelui iernatic împrăștiase ceața și roșise tot răsăritul. Un vânt ușor falfăie steagul românesc pe redută, luminat de primele raze roșii ale soarelui.

Comandantul deschise ochii cât putu, rezemat de brațul unui soldat, și uitându-se în ochii lui, făcu o sforțare nervoasă, arătând cu degetul înspre partea răsăritului, unde falfăia la soare steagul românesc.

Un ultim suspin, apoi deschise ochii mari, ca și cum ar fi voit să-și rămăie într'o lume viitoare imaginile fizice ale eroilor din prejurul lui, și muri cu ochii

Crăciile mari se vor tăia cu fereștrău și netezi cu un cuțit ear' cele mai subțiri cu un osor sau cuțit tăios.

Tăietura crăcilor se va unge cu balebă de vacă amestecată cu pământ lutos, sau cu păcură pentru a nu pătrunde în lemn umezeala.

SFATURI.

La îngrășatul porcilor mai bătrâni e bine să folosim la început și sămânță sdrobotită de in, dându-le în fiecare zi câte un pumn din ea. În modul acesta se formează grăsimi mai iute.

Bunătatea cartofilor se poate cunoaște în modul următor: Tăiem un cartof în două și frecăm fețele tăiate una de altă. Dacă e cartoful bun și făinos, fețele se lipesc una pe alta și se formează o spumă ușoară la suprafața lor. Apă nu e ertat să ese, când le frecăm, căci asta dovedește, că sunt apătoși și au un gust rău.

Groapa de gunoiiu trebuie făcută pe cât e cu putință pe latura de mează-noapte a grajdului, ca să fie totdeauna în umbră, căci altminteri razele soarelui fac de se pierd o mulțime de materii nutritoare din gunoiiu.

Pentru îndepărtarea a tot felul de pete din stofe se recomandă zama de boabe de fasole. Boabe albe se ferb bine fără sare socotind la $\frac{1}{2}$ chlgr. boabe 4 litri de apă. În zama ceva răcită muiem locurile pătate și le spălăm fără săpun. Pete de unsoare, de vin roșu în stofe albe sau colorate dispar, chiar și pete de cerneală, dacă nu sunt prea vechi. Stofele de mătăasă, lână, bumbac, spălate în zamă de boabe de fasole se fac ca nouă, căci apa nu le strică de loc. După spălat le clătim de două-ori în apă cu vinețeală, le stoarcem ușor și le calcăm până sunt încă jumătate umede.

Știri economice, comerț. industr. jurid.

Dreptul de alegător îl are în *Ardeal* cine plătește dare de pământ după un venit curat de 84 fl., cine are o casă ce cade sub dare de clasa întâiu, după venit de 79 fl. 80 cr., cei-ce după un venit de 105 fl., plătesc

deschizi, îndreptați spre soarele roșiatie luminând steagul românesc...

Ceața s'a lăsat din nou pe vale, dar' pe redută stă infipt steagul românesc, și se aud în noaptea pîcloasă, strigătele santinelilor: Cine-i?... cine-i? stăi! stăi!...

Const. Nottara.

Dorul bețivului.

(Anecdotală).

Un bețiv căzut odată
Intr'o baltă 'ntr'un noroiu
Pân' să poată să se scoale
Zice-'n gându-'i:

„Ei, apoi!

Ce mai e și beutura,
Bat'o vina, frate dragă,
Te 'ngreoaie-așa oă numai
Doar' cu boii să te tragă:
Pentru aceea 'n ciuda ei,

dare de stat; cine are o casă, intabulată pe el ori pe soție sau pe copii, după care plătește dare de chirie pentru un venit de cel puțin 105 fl., măiestri cari în orașe plătesc după 105 fl., în comune: cari dau dare după o calfă măcar; slujbașii cari dau dare de câștig cl. I. după 105 fl., sau de cl. II. după 700 fl.

In Ungaria: cine are $\frac{1}{4}$ sesiune urbanială de pământ, scrisă pe el ori pe soție ori copii.

În rotele graniți militare: ca $\frac{1}{4}$ sesiune se iau 10 jugere catastrale de pământ de 1600 stângini, ear' în comitatele Solnoc de mijloc, Crasna, Zarand, în districtul Cetății de peatră, numai 8 jugere de câte 1200 stângini jugărul.

Preoții, învățătorii, inv. asilelor de copii, notarii, preoții cooperatori, și învățații de aci în sus, au dreptul de alegător și fără a avea averea recerută.

Dela băncile noastre. *Munteana-Ofenbaia.* Fond de rezervă 22,009.09 depuneri 25,944.91, perdere 22,812.83.

Autenticare scutită de timbru. Adevărta, prin care judele și notarul comunal certifică pe obligațiune în mod oficial (cu sigilul comunal), că cuprinsul obligațiunei din chestiune s'a cetit și esplicat debitorului în limba sa maternă, că s'a aprobat și subscris din partea debitorului prin punerea semnului de cruce — este scutită de timbru.

Bănci populare în România sunt de present 256, cari represintă un capital de lei 2,346,046.18, cu 20,404 membri.

Scrisori pentru străinătate. În timpul din urmă o mulțime da scrisori, ce se trimit în străinătate, din cauza neorientării publicului nu sunt francate suficient. Oficiul postului din localitate aduce deci prin aceasta la cunoștința publicului următoarele: Taxa unei scrisori comune până la greutatea de 20 gr. în Austria, Bosnia și Herțegovina și Germania 10 bani, ear' până la greutatea de 250 gr. în aceleași țeri, — 20 bani. În Serbia și Montenegro pentru 15 gr. câte 10 bani. În România circulație limitofă — teritorul de dincoace de Murș — pentru 15 gr. 10 bani, de altfel 25 bani. În Elveția pentru 20 gr. 25 bani. În toate celelalte țeri pentru 15 gr. 25 bani.

Dar' de tot în ciudă, eu,
Dac'ar fi să pot vreodată,
Uite anume cam ce vreau,
Mulți doresc bogăți s'ajungă,
Alții oinște vor, mărire:

Alții vor să aibă daruri
Care nu le au din fire.
Alții câte și mai câte!...
Umblă chier ca și turbați
C'a s'ajungă domnii lumii
Domnitori și împărați!...
Eu aș vrea atâta numai,
Dac'ar fi p'a mea să fie:
Să mă mai trezesc odată
Ca să-'i trag eu o... beție!...

Th. D. Speranță.

GLUME.

Stăpâna căsii. Vezi, de te cară, că nu dau nimic la leneși.

Cerșitorul: Bărbatul d-tale m'a trimis dracului; credeam că e aici..

O nouă fabrică de conserve s'a hotărît să se înființeze în Răcaș (Timiș) — cu un capital acționar de 100.000 cor. Inițiativa a luat-o deputatul Lendl. Adunarea constituantă se va ține încă în vara aceasta.

FELURIMI.

Cum se plătesc doctorii în insula Mallorca. În orașul Palma din insula spaniolă Mallorca medicii de casă sunt plătiți într'un mod curios.

În fiecare zi, înainte de amiază, la o oră hotărîtă se prezintă medicul de casă și intră în salon. Pe masa din salon găsește trei pesete ceea ce face cam un leu și 20 de bani. După ce ia banii el se depărtează cum a venit, fără să fi vizitat pe cineva, fără să fi vorbit sau să fi văzut pe cineva.

Și asta merge din zi în zi, din săptămână în săptămână eventual chiar lună după lună...

Dinpotrivă, în ziua când numai găsește cele trei pesete la locul obicnuit, se află bolnav la casă, și atunci medicul intră în apartamentul familiei, și vine zilnic până când se restabilește sănătatea bolnavului.

În tot cursul boulei medicul nu primește onorariul obicnuit.

Din aceste se poate vedea, că în insula Mallorca medicii au mai mult venit atunci când au mai puțin de lucru și e lucru natural, când își dau toate silințele ca bolnavul să se vindece cât mai curând, pentru-ca să și poată primi din nou onorarul.

Etna se scufundă. Ziarele din Roma scriu, că puternicul vulcan Etna se scufundă. Scăzându-'i puterea, focul, căldura se aduna tot mai mult laolaltă, ca omul bătrân. Marele învățat, Annibale Ricco, profesor la universitatea din Catania, a arătat pe temeiul măsurărilor făcute, că vulcanul uriaș soade pe an cu un metru. Înălțimea Etnei a măsurat-o mai întâiu la anul 1864 statul italian. Atunci a constatat, că e mai înalt virful dinspre apus al muntelui, care era de 3312 metri deasupra mării.

Și în ziua de azi se arată Etna tot așa de înalt în toate hartele geografice de școală. În 1900 însă l-au măsurat din nou și au găsit, că părțile dinspre miazăzi al craterului e cel mai înalt și se ridică dela suprafața mării la o înălțime de 3278 de metri. Așadar în treizeci și șase de ani muntele a scăzut cu treizeci și patru metri. În urma scrutării s'a aflat că motivul e surparea părților din lăuntru ai căldării și că erupțiunile vulcanice, nu sunt destul de puternice să înlocuească părțile surpate cu formațiuni de lavă. Lava nu se mai ridică nici până la gura vulcanului, cea mai mare înălțime până unde ajunge e de 2000 metri, și asta numai rar, — aici se sparge părțile muntelui și se varsă prin așa numitele cratere laterale, acoperind panta până sus la desohizetură unde numai fumul mai ajunge. Virful vulcanului bătrân e rece, numai la poale fierbe, pe când coroana se distruge cu încetul.

CRONICĂ.

Daruri pentru biserică. Pentru biserică din Suligete au dăruit episcopul Vas. Vasi o cădelniță în preț de 13 coroane, N. Bede un prapor în preț de 16 coroane, Maria Avram un obraz pe sf. prietol în preț de 4 coroane, Toader Dobrei un sfeșnic (6 cor.), P. Vasi, primar, un sfeșnic (6 cor.)

T. Pop, paroch.

— Episcopul din Ferdinandsberg, Petru Vladulescu cu soția sa Elena, cumnatul seu Viot. Radu și soția Elisabeta au donat bisericii un chivot în preț de 80 cor. Ei au fost introduși în „Pomelnicul făcătorilor de bine ai sf. bisericii”.

Iord. Bolocea, not. comit.

Catedrala din Sibiu. Pentru zidirea noii catedrale gr.-or. române în Sibiu au intrat șapte oferte. Precum suntem informați, în ședința de Joi consistorul a acceptat oferta arhitectului Francisc Szalai din Sibiu și va fi înaintat sinodului spre aprobare.

Monarhul la Oradea-mare. O foaie din Oradea-mare scrie, că M. Sa Monarhul va merge anul acesta în luna August la Oradea, pentru a asista la examenul final al elevilor școlii de cadeți din cursul ultim. Anul acesta se încheie pentru prima dată la Oradea cursul al patrulea al școlii de cadeți.

Alegerea de episcop la Arad. Consistorul aradan hotărîse ca zi de alegere 11 Maiu. Fiindcă metropolitul din Sibiu, care va conduce însuși alegerea, nu poate fi atunci la Arad, a amînat ziua alegerii pe mai târziu.

Două procese câștigate. Suntem informați, că tribunalul regesc din Budapesta, ca judecătoria delegată, a adus sentență zilele trecute în două procese de despărțire hierarhică, intentate co-religionarilor noștri Sârbi, și anume: cu privire la averea comună bisericăscă din Dobrița și la cea din Surca, cu filiile Belobresca și Divisio.

În ambele procese judecătoria a dat câștig de cauză Românilor, dispunând astfel:

În Dobrița, biserică și casa parohială rămân în proprietatea exclusivă a Sârbilor, cu îndatorirea, să plătească Românilor drept desdaunare suma de 25,640 cor. 20 bani, în termen de cinci ani. Sesiunile parohiale și alte pămînturi bisericăști se împart în două, pe când pretenșiunile bisericii rămân ale Sârbilor, cari sînt judecați și la purtarea șeselor de proces, în sumă de 3500 coroane.

În Surca, pămînturile bisericii (20 de jughere) sînt date în proprietatea Românilor, ear' biserică în proprietatea Sârbilor, cari sînt datori însă să plătească Românilor o desdaunare de 4000 cor., în termen de cinci ani.

În ambele procese, reprezentantul bisericii noastre, dl avocat Dr Emil Babeș a anunțat apel, cerînd pe seama Românilor jumătate din întreaga avere.

Esamen de calificățiune în Blaj. În sensul regulamentului școlastic archidiecesan din vigeare, carele își are baza în § 102 din articolul de lege XXXVIII. dela anul 1868, esamenul de calificățiune cu docenții, respective cantor-docenții interimali dela școlile populare elementare din archidieceasa gr.-cat. de Alba-Iulie și Făgăraș, cu finea anului școlastic curent, se va ținea la institutul pedagogic gr.-cat. archidiecesan din Blaj în 2 și zilele următoare ale lunii Iunie lui Iunie n. 1902.

Docenții, respective cantor-docenții pe cari îi privesc acest esamen, au să-și înainteze cererile lor de admitere la direcțiunea institutului pedagogic gr.-cat. din Blaj cu 14 zile înainte de ținerea esamenului, celea intrate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

»Corda Fratres«. În scurt timp va eși de sub tipar raportul despre activitatea secțiunii române a F. I. A. S. »Corda Fratres« dela început (1898) până în 31 Martie 1902; un volum menit a da toate informațiunile necesare în chestiunile, ce ne ating în legătură cu »Corda Fratres«. Prețul acestui raport e de 1 leu pentru România, 1 coroană pentru Austro-Ungaria și 1 franc pentru străinătate. Pentru a se putea orienta asupra numărului de esemplare, se deschide subscriere cu prețul indicat mai înainte. Prețul esemplarelor subscribe este a se ține pe adresa dlui Lucian Bolcaș, Wien VIII Josefstädter-strasse Nr. 34.

Pojarul bîntue în Slimnic în mod îngrozitor. Peste jumătate dintre copii de școală sînt bolnavi. 3 au murit.

Omor. Gheorghe Ghișă și Ioan Ghișă, din Răchita, erau îndrăgostiți într'una și aceeași fată din altă comună. Ioan Ghișă pîndi înainte cu o săptămână pe rivalul seu și-l ucise pe câmp cu un lăstar. El a fost arestat și dus în temnița dela Alba-Iulia.

»România«. În armata română servesc și câțiva oficeri din Svedia, ca să facă studii militare. Între acestia e și locotenentul Landegran, care născându-i soția o fetiță, a botezat-o »România«.

Spaimă cu urmări triste. Într'o fabrică de țigări din Filadelfia (America-de-nord), unde sînt ocupate peste 600 de lucrătoare, alergă un surdo-mut, care se rînise la mână, cătră un grup de fete, strîmbându-se și scutarându-și mîna. Fetele crezură, că e vorba de foc și alergară toate înspre eșiri, altăle săriră din ferestri. Șapte au rămas moarte, 20 au fost rănite, între cari 3 le moarte.

Cum țin Jidovii la legea lor. În orașul Zitomiertș (Rusia) a îndrăsnit un farmacist ovreiu să-și țină farmacia deschisă în zi de Sămbătă. Jidanii infuriți, că și-a călcat legea, care oprește ori-ce muncă Sămbăta, au năvălit asupra farmaciei, au dărîmat tot și au bătut personalul. Farmacistul a fugit din oraș, fiind amenințat de coreligionarii lui, că au să-l omoare.

O fată bucătită. În fabrica de bere din Apatin a fost făcută bucăți de o mașină fata Roza Penz. Ea voia să mute un tub de apă, dar' venind aproape de osia mașinei a fost apucată de aceasta și isbită de câteva ori de pîrete. Până s'a oprit mașina, din biata fată s'a ales numai bucăți de carne.

Ce poate suporta stomacul unui Țigan. Cetim în »D. T. F. U.« din Timișoara: Nu de mult a fost îngropat în împrejurimile orașului nostru un porc perit de-o boală epidemică. Aceasta o observă tînerul Țigan Stefan Klipus, desgropa porcul și parte-l consumă cu familia, parte-l vîndu. Poliția fu încunostiințată despre aceasta și a dat în judecată pe Țigan pentru călcarea regulilor veterinare.

Omor. În comuna Gôrbed (Bihor), despre care am mai dat știri, a fost omorît primarul G. Laza când venia dela o nuntă cătră casă cu cele două fete ale lui.

Foamete între Săcui. În multe comune din Ciuc și Treiscaune scriu foile ungurești, că domnește o mare miserie. Nu e lucru rar să vezi oameni căzînd la pămînt leșinați de foame. În unele comune au fost dispensați mulți copii dela cercetarea școlii, pentru că s'ar fi tîmpit la minte din cauza foamei. Săcuii părăsesc cu grămada satele și trec în România. În Ciuc a isbugnit și tifusul (lingoarea).

Omorîta de un găscan. Copila Elena Silivestru, din comuna Gulianca, județul Rîmnicu-Sărat, pe când se întorcea acasă dela niște rude, a fost întîmpinată de un găscan, care a trîntit-o jos și a bătut-o cu ciocul în cap până ce a omorît-o.

Irlandezii continuă cu lupta lor contra Englezilor. De-ună-zile a anunțat în consiliul comunal primarul din Dublin, capitala Irlandei, că a fost invitat la încoronarea regelui englez, dar' nu va lua parte. Consilierii au primit cu aplause hotărîrea lui.

Nenorocire pe tren. Săptămîna trecută a ucis locomotiva trenului, care mergea dela Bihar-Püspök cătră Oradea doi oameni, rînind pe un al treilea greu la cap și la picioare. Toți trei erau beți și au vrut să treacă cu căruța peste linia ferată, deși bariera era închisă.

Ucis de trescuri. Vasile Jivan din Tiiș (Bănat) a fost făcut în ziua de Paști bucăți când s'a slobozit un treasc înainte de vreme. Mulțimea credincioșilor s'a risipit îngrozită.

Înșelătorie patriotică. Fabricile noastre capătă cele mai multe ajutoare dela stat, adecă din punga cetățenilor. Mulți din fabricanții acestia sînt Jidani, de aceea și știu face oate un gheșeft bun. După lege marfa, pe care o vînd, trebuie să o producă ei, dar' venindu-le mai ușor și mai eftin să o cumpere din străinătate, fac și lucrul acesta, învălînd numai marfa cu o hîrtie, pe care e tipărit numele lor. Acum de curînd s'a dovedit lucrul acesta cu fabrica de chibrite »Union«, care cumpăra lemnușele din Viena.

Esamene. Din Sanislau, cu datul de 29 Aprilie, ni-se trimite o corespondență, pe care din cauza imbulzelii de material o redăm în următoarele:

În Dumineca Floriilor s'a ținut, sub conducerea rev. domn Lazar de Purcăreș, esamenul final. Domnii învățători Iosif Pataki, capelan-învățător, George Murășan și Paul Maghiar prin străduința și conștiințioasa împlinire a chemării lor au făcut ca esamenul, la care a asistat foarte mult popor, să fie deplin mulțumitor. Școala, care se poate numi de model, împlinește o misiune foarte frumoasă în acele părți espuse înceroărilor de maghiarizare. La stăruința dlui capelan Iosif Pataki, se va înființa o bibliotecă populară.

Tot în ziua de mai sus s'a ținut esamen și în comuna Pișcolt unde învățătorul N. Kirvai a secerat succese frumoase.

Darul reginei. Cetim în foi străine, că regina Elisabeta a României ca recompensă adevăratei consimțiri la ireparabilă pierdere a augustei sale mame, a întregii țări, a dăruit din economiile sale de regină douăzeci de milioane de franci cu destinația, să se institue școli nouă unde cere trebuința, ajutorarea celor esistente și plățirea didactului băieților săraci.

Adevărată mamă a țării și a băieților din regatul ei.

Necrolog. Văduva *Ruja Miclea* din *Măidan*, mama prot. Panciovei *Trifon Miclea*, a răposat în Vinerea patimilor. Inmormântarea i s'a făcut Duminică în ziua de Paști. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

— Subscrișii crunt cercați de nemiiloasa soarte, facem cunoscut rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că fiica, respective sora noastră *Elisabeta Muntean*, absolventă de pedagogie și învățătoare la școala confesională din Deal (tractul Sebeșului), după grele suferințe de 14 zile, și împărtășită cu sfintele taine ale muribunzilor, și-a dat blândul suflet în mâinile Z ditorului, Marți, în 23 Aprilie (6 Maiu) a. c. la 1½ ore după amiază, în frageda etate de 18 ani. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor așeza spre odihna vecinică, Joi în 25 Aprilie (8 Maiu), la 2 ore după amiază, în cimiterul bisericii gr.-or. din Turnișor (lângă Sibiu). Adio suflet blând! Văd. Paraschiva Muntean, ca mamă; Ioan, cleric absolut, ca frate; Paraschiva măr. Duca, Maria măr. Părșu, Ana măr. Smunchin, și Elena, ca surori.

Expoziția de horticultură din Budapesta a întrecut toate așteptările. Partea leului în succesul obținut îi revine casei c. și reg. de sămințe, *Edmund Mauthner*, a cărui expoziție e așa de colosală și eschisită, încât firma e acoperită din toate părțile de expresiuni de recunoștință. La deschiderea expoziției dl Mauthner a fost felicitat de archid. Iosif, care l'a prezentat și archiducesei Clotilda. Împăratul încă și-a exprimat în mai multe rânduri deosebita sa satisfacție pentru succesul grandios Firma *Edmund Mauthner*, deja în posesiunea alor 22 premii și distincțiuni dela expoziții străine, a apărut la această expoziție hors concurs, fondând în sași trei premii de onoare. Intre cele espuse sânt 1000 trandafiri înfloriți *Crimson-Rambler*, 800 garoafe în 175 variațiuni. 3000 cinerarii mari în floare, peste 4000 tufe de dafini, palmieri etc. Specialiștii s'au exprimat, că n'ar fi crezut, ca firma *Mauthner* se poată presta așa ceva, deci o cunosc ca prima de felul acesta la noi. Juriul a însărcinat presiul să i exprime mulțumită pentru că a adus expoziția la un nivel așa de înalt.

Petrecere. Junimea română din Apoldul-superior aranjează în Duminica Minorositelor, 28 Aprilie v., 1902 în localul școlii confesionale din Apoldul-superior o producțiune-teatrală împreună cu cântări și declamări. Inseputul la 8 ore seara. După producțiune urmează joc. În pauză se va juca »Călășeriul«.

La fondul »Masa învățăceilor mersierii români«, administrat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, a dăruit dl archidiacon Dr. *Ilie Cristea*, secretar consistorial, suma de 20 cor.

Muștele columbace. În sudul Ungariei earăși s'au ivit stricăcioasele muște columbace. Săptămâna trecută s'au vândut roiuri întregi la Orșova, omorind mai multe vite. Asemenea s'au ivit aceste muște și în comitatul Caraș-Severin, unde din pricina lor nu cutează oamenii să-și scoată vitele la pășune. Al doilea roi se va ivi la începutul lui Iunie și al treilea pe la mijlocul lui August.

Convocare. Filiala Năsăudului a reuniunii învățătorilor gr.-cat. »Mariana«, își va ține adunarea sa anuală în 18 Maiu st. n. a. c. în localul școlii confesionale gr.-cat. din Hordou, la care prin aceasta se invită cu toată stima P. T. domni membri, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea învățământului popular. Din program rele-

văm ca puncte principale:

1. »Fluturul comun«, lecțiune practică de ½ oră, din învățământul intuitiv, predată după treptele formale, cu elevii claselor inferioare, prin Ioachim Cira, învățător confesional în Hordou.

2. »Copila modestă«, buc. 160 din legendarul de V. Petri, tractare logică după treptele formale, cu clasele superioare, prin Iuliu Bugnariu, învățător confesional în Hordou.

3. Citirea disertațiunei: »Sănătatea țeranului român«, prin Iuliu Bugnariu, învățător local.

4. Raportul delegatului filialei despre rezultatul examenelor anului școlar expirat 1900/1, dela școalele confesionale aparținătoare acestei filiale. Năsăud, la 4 Maiu 1902 Președintele: *Ignațiu Seni*. Secretarul: *Macedon Linul*.

Folosirea
cafelei de orz a lui
Kathreiner-Kneipp
se invederează zilnic ca o
binefacere
și necesitate.

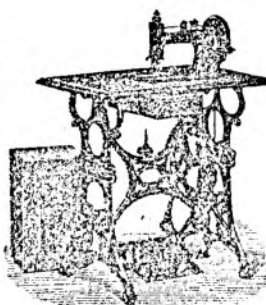
Nici o mamă iubitoare de familie
se nu întârzie a introduce cafeaua
aceasta gustoasă și igienică.
Nu există surogat mai curat și in-
locuire mai bună pentru cafeaua
de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-
Kneipp e veritabilă numai în pa-
chete originale cu marca de apă-
rare »Pfarrer Kneipp«. Cafeaua
aceea, care nu este provăzută cu
marca aceasta se vinde cu
cumpăna nu este veritabilă —
Kathreiner.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat
cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite
din fabrici străine și indigene pe lângă un preț
foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice
fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se
află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut
de orice fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție.
Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani
garanție.

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Alegerea unui popă calvin. În comuna Szárászta avea să se facă alegerea de preot calvin. Cu puțin înainte fusese alegerea cantorului și cu ocaziunea aceasta a fost o mare ceartă și bătaie în sat. Consiliul bisericesc se teme, că tot așa are să se întâmple și acum, de aceea au propus parochienilor să facă două țiduli, pe care să scrie numele candidaților, și a cărui țidulă va eși din oală, acela să le fie preot. Poporul s'a învoit și astăzi au popă ales ca la loterie.

Falsificatori de bani. Sâmbătă a pronunțat tribunalul din Mureș-Ogoheiu sentința în procesul falsificărilor de bani din Țeara-Oltului. Acusatul principal Nicolae Lichirie a fost condamnat la 7 ani temniță, soții lui la câte 4-5 ani. Toți au apelat.

Din cauza lipsei de spațiu
Posta redacției și administrației se amână pe n-rul viitor.

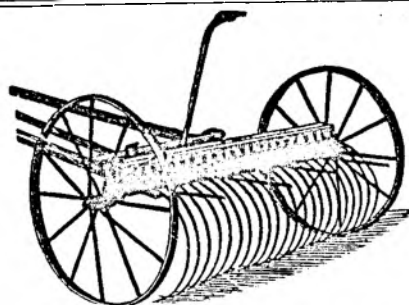
Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr.
Proprietar: Pentru <Tipografia>, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Publicare de licitațiune.

În 14 Mai a. c. st. n. se va vinde pe calea licitațiunii publice sesiunea înscrisă în protocolul cartei funduare din Țapu nr. 117, nr.ii topogr. 108 și 109 în estensiune de 560⁰⁰ pe care este zidită casa cu patru încăperi locuibile, grănar, șură și staul, toate din material solid, acoperite cu țiglă și în stare foarte bună, situată în mijlocul comunei, în punctul cel mai acomodat pentru întreprindere comercială, spre ce s'a folosit și până în prezent. Condițiunile de licitare se pot vedea în locuința lui

Țapu, în 26 Aprilie 1902.

39 2-2 Nicolae Dancu I. Vasilie.

Greble de adunat fân (Hollingsworth)

cu 27 colți, mai mici cu 22 colți
pregătește 40 2-6

cu prețurile cele mai moderate

Andrieu Rieger,

prima fabrică ardeleană de mașini agricole și turnătorie de fer în Sibiu.

Franzbranntwein-ul

lui 2 39-52

BRÁZAY,

cel mai răspândit
și mai neescapabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,

Budapesta, IV., Museum-körút nr. 23.

Franzbranntwein-ul e un mijloc de neprețuit pentru indivizi de constituție slabă precum și pentru cei înaintați în etate, ajutându-le iute la întărirea corpului.

Ferțiți-vă de imitațiuni.

Fiți cu atențiune la marca de apărare.

Se cumpără în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

MICHAIL SCHOPF,

neguțator de ferărie în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 42

recomandă magazinul seu foarte bine asortat cu

șini de fer dela Cudjir (Hunedoara),

mai departe toate felurile de

osii de oleiu, de trăsuri și căruțe de povară, opritori de trăsuri, oțel pentru arcuri de trăsuri, arcuri de trăsuri precum și arcuri de osii și foarfeci și garnituri pentru căruțe și trăsuri.

Instrumente pentru rotari sistem „Fuohs“, numai calitate bună.

Coase escelente numite „Bure“,

cari sânt de o calitate neîntrecută, și le dau cu garanție, schimbând fiecare bucată, care n'ar corăspunde. 35 4 10

Mucava de coperiș de asfalt

fără miros și veritabile, table de izolare, massă de asfalt pentru izolare în stare compactă pentru svîntarea păreților umezi.

DEPOSITUL

Primei fabrici de lumînări de stearină în Sibiu

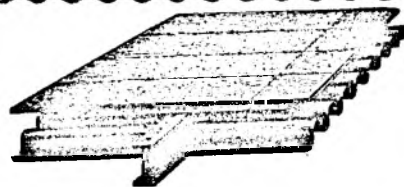
Piata-mare nr. 6 și Strada Turnului nr. 27

recomandă afară de produsele ei în lumînări de stearină, săpunuri, mărfuri de toaletă, toate soiurile de parfamerii indigene și străine, săpunuri de toaletă precum și toate celelalte articole de bransa aceasta, pe lângă prețuri extrem de moderate. Pentru sêrbător se atrage îndeosebi atențiunea asupra

lumînărilor pentru biserică

albe și cu flori

36 4-8

Traverse cilindrice

cu prețuri ordinare și ieftine.

Oferte se trimit franco la ori-ce stațiune de tren.

În deposit se află profilele:

nr. 8, 10, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30 și 32 până la 10 metri lungime.

Traverse țintuite

precum și toate celelalte construcții de fer.

Preliminare de spese se fac gratuit.

Cheutori de zid în lungime de 6-7 metri.

În deposit se află:

Fer U în 19, fer unghiular în 25, fer T în 18 și fer de diferite fasoane și de înfrumșetare în 27, fer în plăci, pătrat și rotund în 534 de profile.

Țevi și bucăți ornative din fer bătut.

Țevi de tuciu Țevi de tuciu pentru conducerea de apă.

Traverse pentru balcoane și drugi de fer pentru ogrăzi.

Tinichea de fer suflata cu zinc, tinichea neagră, tinichea de zinc, tinichea albă.

Mațe pentru retirăzi.

38 3-

Mucava de coperiș din asfalt și peatră.

Împletituri de sîrmă și sîrmă cu ghimpi.

Table de izolare din asfalt și elastice.

Cement de Portland și Roman. — Cărbuni de peatră și cocs.

Trestie pentru stucatură.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

Asigurarea pe viață

este astăzi pentru viitorul fiecărei familii un factor atât de important, încât o poliță de asigurare pe viață se nu lipsească în nici o familie. Mai favorabilă este aceea asigurare, care pe lângă ajutorul imediat în cazul morții, mai oferă asiguraților rămași în viață încă și $3\frac{1}{2}\%$ — $4\frac{1}{2}\%$ interese după banii solviți. În țeara noastră există o unică bancă mutuală de asigurare, care — stând la înălțimea chemării sale — corespunde acestor cerințe, și aceea este banca

„The Mutual“

Aceasta bancă e cea mai mare și cea mai avută bancă de asigurare din lume, dispunând cu finea anului 1901 de o avere totală de

Franci 1,828,180.000.

Ea își are direcțiunea sa generală în New-York (America) și posedă în patria noastră concesiunea și garanța pretinsă de legile țării. Neavând acționari venitul ei întreg îl distribuie între cei asigurați. Asigurări se efectuează în toate combinațiile.

Direcțiunea pentru părțile ardelenice
în Cluj.

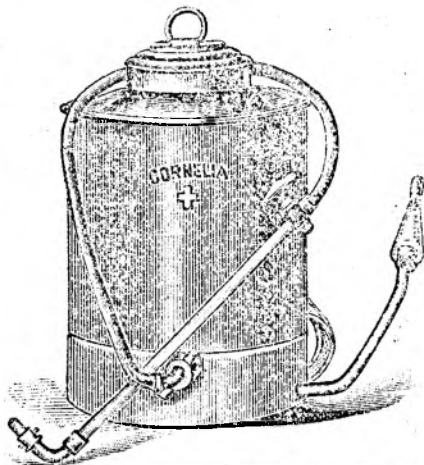
Director: Lud de Szepessy.

Representanța cu corespondență în
limba română în

Sibiu strada Wiesen nr. 10.

Representant: Eugen C. Pipoș.

Stropitoare pentru peronospora.

Subscrisul ofer st. domni economi cele mai bune stropitoare pentru peronospora plătibile la casă sau prin accept la toamnă. Mai departe ofer magazinul meu bogat și bine asortat cu articoli de fer calitate I, tinichea, cuie, șuruburi, feruri de plug, garnituri, vase pentru bucătărie, mărfuri de gumă etc. 142 3-5

Cu stimă

Victor Dahinten,
magazin de ferărie în Alba-Iulia.

VERZEICHNISS

aller 50.000 Gewinne

Der größte Gewinn im glücklichsten Falle

1.000.000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingeteilt.

Sämtliche Gewinne werden in ca. 5 Monaten gezogen und sind in Baar zahlbar.		Kronen
1	Prämie mit	600000
1	Gew. à	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
3	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40
50,000	Gew. u. Pr. im Betrage	13.160,000

Noroc deosebit la TÖRÖK.

Mulți, mulți s'au făcut fericiți prin noi!

Peste 6 milioane cor. au câștigat iubii nostri mușterii dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse, din toată lumea, e loteria noastră de clase reg. ung. priv. care în curând va începe de nou. Din

100.000 LOSURI se sortesc 50.000

cu câștiguri în bani, deci jumătate câștiguri din suma losurilor, conform conspectului de câștiguri alăturat.

De tot vine trasă la sorti enorme sumă de treisprezece milioane 160 000 coroane în timp de numai 5 luni. Întreagă întreprinderea stă sub controla statului 32 5-6

Prețul, conform. planului, pentru losurile originale la cl. I. este:

pentru o optimă ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sau cor. 1.50
 „ un pătrar ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ „ 3.—
 „ o jumătate ($\frac{1}{2}$) „ 3.— „ „ 6.—
 „ un los întreg ($\frac{1}{1}$) „ 6.— „ „ 12.—

și se vor trimite cu rambursă, ori pe lângă primirea înainte a prețului. Planuri oficiale gratis. Comande pentru losuri originale rog a se trimite până al

22 Maiu a. c.

când se începe și tragerea cu deplină încredere la

A. Török & Comp.,
cassă de schimb (bancă)
Budapesta,

în Ungaria cea mai mare întreprindere pentru vânzarea în detail a losurilor loteriei de clase.

Despărțemintele loteriei de clase ale colecturei noastre principale:

Centrala: **Theresienring 46/a.**

1. **Waiznerring 4.**

2. **Museumring 11.**

3. **Elisabethring 54.**

Bilet de comandă spre folosire.

St. d. A. Török & Comp., colectori principali Budapesta.

Rog să trimiteți pentru I. cl. los original de al loteriei de clasă reg. ung. priv. și planul oficial.

Prețul în cor. } îl veți încasa cu rambursă } A se șterge ceea ce }
 } urmează cu mandat postal. } nu e de lipsă.

Adresa escată.